

We can refer to interactive methods involving multimedia technologies method of projects “Presentations”, “Demonstration of video projects”, “Video projects”, holding interactive games “First Million”, “The brain of the class”, “Blinking frames” and others.

The advantage of interactive learning is its combination with traditional methods. The interactivity of foreign language teaching methods is manifested in the synthesis of the above technologies and a variety of forms of conducting classes. Use is quite effective. Internet in the process of learning foreign languages. All this is done with the help of distance learning, work with educational and informational sites, E-mail correspondence with schoolchildren from other countries, creation and conducting joint telecommunication projects, the ability to read books in the original language, participate in Olympiads, review of educational video films, video footage [5, p. 229].

Using interactive forms and methods in foreign languages education enable to significantly increase the communicative level of students, are interesting for them, help to learn the educational material in an interesting and arbitrary form, diversify the educational process by activating educational and cognitive and creative activities students, perform didactic and developmental functions. This achieves several goals education and upbringing – there is an improvement of the acquired knowledge and skills, development search-research, communicative, informational competencies, formation.

Creativity is the establishment of interdisciplinary connections and increases motivation to study of foreign languages.

Taking into account all the benefits, one should keep in mind the drawbacks of interactive forms of learning: with the prolonged use of the perception of interactive games becomes mechanical, loses creative interest, so you need to diversify the game and combine interactive methods traditional learning.

References:

1. Pehotta O. M. Educational technologies : [instructional manual] / O. M. Pehotta, A. Z. Kiktenko, O. M. Lyubarskaya and others. – Kyiv : ASK, 2004.
2. Mikhailova E. A. Case and case method. – Moscow : Center Mark. Research and entrepreneurs, 1999.
3. Gin A. Bloody Attack: Technology of Brainstorming: [Interesting and simple form educational activity] // Zavuch (First September). – 2000. – № 8. – P. 7–11.
4. Pometun O. I. Interactive Learning Technologies: Theory, Practice, Experience / O. I. Pometun, L. V. Pirozhenko. – Kyiv, 2002.
5. Kravchuk L. V. Use of Internet resources in the teaching of foreign languages // Current trends in computerized teaching of foreign languages: materials of the sixth international scientific and practical conference (March 15-16, 2011) / [ed. O. L. Golubenko]. – Lugansk, 2011. – P. 226-234.
6. Kramarenko S. G. Interactive teaching techniques, as a means of developing the creative potential of students / Open lesson. – 2002. № 5-6. – P. 7-10.
7. Pometun O. I. Modern Contemporary Lesson: Interactive Learning Technologies / O. I. Pometun, L. V. Pirozhenko. – Kyiv, 2004.
8. Sysoev S. O. Interactive adult lea Київ rning technologies: educational methodical guide / NAPN Ukraine, Pedagogical Education and Adult Education. Kyiv : EVO «ЕКМО», 2011.

Кравчук Л. В. Шляхи використання інтерактивних методів навчання на уроках іноземних мов

Автором здійснено аналіз сучасних інтерактивних методів навчання на уроках іноземних мов. Розглянуто їх сутність структурний та методичний компонент; розкрито основні способи, прийоми та методи їх застосування; проаналізовано структуру інтерактивного уроку; виявлено організаційно-педагогічні аспекти іноземної підготовки учнів із використанням сучасних мультимедійних та Інтернет-технологій.

Ключові слова: інтерактивні технології, інтерактивні методи, урок, іноземні мови, евристичні бесіди, дидактичні ігри, відео презентації.

Кравчук Л. В. Способы использования интерактивных методов обучения на уроках иностранного языка

Автором проведен анализ современных интерактивных методов обучения на уроках иностранного языка. Рассмотрено их сущность структурный и методический компонент; раскрыты основные способы, приемы и методы их применения; проанализирована структура интерактивного урока; выявлено организационно педагогические аспекты иноязычной подготовки учащихся с использованием современных мультимедийных и Интернет-технологий.

Ключевые слова: интерактивные технологии, интерактивные методы, урок, иностранные языки, эвристические беседы, дидактические игры, видеопрезентации.

УДК 374:378.147

Кучерява К. В.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні професійної освіти пов'язане з активним впровадженням у педагогічний процес нової освітньої концепції – компетентнісного підходу. Варто вказати, що домінуючою ідеєю компетентнісної освіти є підготовка всебічно розвиненої особистості засобами інноваційних технологій навчання. Зважаючи на це, сучасні педагогічні технології

мають бути спрямовані не лише на формування високих рівнів професійних знань, умінь та навичок випускників університетів, а й на виховання у них відповідальності, ініціативи, вольових якостей, здатностей самостійно опановувати нові галузі знань. У статті обґрунтовано педагогічні умови, які впливають на ефективність формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки. Визначено їх значення для здійснення майбутньої професійної діяльності та саморозвитку викладачів економіки.

Ключові слова: професійна освіта, майбутні викладачі економіки, самоосвіта, самоосвітня компетентність, педагогічні умови, мотивація, самоосвітні уміння, креативно-рефлексивне середовище, активізація самоосвітньої діяльності.

На сучасному етапі розвитку та інформатизації суспільства, динамічності змін освітніх технологій, зростання об'ємів навчальної та наукової інформації постійне оновлення підходів до здійснення тих чи інших професійних завдань, підвищення рівня мобільності громадян призводять до виникнення протиріччя між підготовкою спеціалістів та професійними вимогами, що встановлює сьогодення. Сформувати у студентів знання навіть у найкращому університеті країни на все життя неможливо. Особливо гостро ця проблема стосується педагогів – майбутніх наставників та менеджерів у підготовці спеціалістів будь-яких галузей, зокрема викладачів економіки, які повинні йти в ногу з часом відповідно економічних перетворень та сучасних тенденцій соціально-економічного розвитку суспільства. Якщо викладач економіки не буде постійно і системно оволодівати новими професійними знаннями, то він не зможе підготувати конкурентоспроможних, висококваліфікованих спеціалістів з інноваційно-творчим мисленням. Тому виникає нагальна потреба формування у майбутнього викладача економіки мотивації до самоосвітньої діяльності, умінь працювати із сучасними джерелами знань, інтенсивно та ґрунтовно розвивати свій інтелектуальний потенціал. Тому важливого значення для педагогічної теорії та практики набуває проблема розроблення сприятливих педагогічних умов формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки вже з перших днів навчання у вищому закладі освіти.

Вивченню проблеми ефективного оволодіння майбутніми фахівцями уміннями самоосвітньої діяльності учені завжди приділяли значну увагу. Так, вітчизняні вчені Н. Бібік, С. Гончаренко, Л. Журавська, В. Козаков, О. Пометун, О. Савченко, О. Локшина, О. Овчарук, С. Трубачова, Л. Таращенко зробили вагомий внесок у цій галузі. Інтерес вітчизняних і зарубіжних учених щодо формування самоосвітньої компетентності очевидний. Однак у психолого-педагогічній літературі недостатньо наукових праць, у яких було б обґрунтовано реальні умови формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки, котрі б сприяли досягненню запланованих результатів.

Метою статті є обґрунтування педагогічних умов формування та розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки, які структурно і функціонально спрямовані на досягнення студентами продуктивних і творчих рівнів знань та умінь, на цілеспрямований розвиток мотиваційно-ціннісної сфери особистості тощо.

Необхідність посилення ролі самостійної роботи студентів зумовлює переорієнтацію організації освітнього процесу в університеті на формування вмінь учитися, готовності до саморозвитку, оволодіння способами адаптації до професійної діяльності. Однією з проблем є те, що абітурієнти вступають до університету з низьким рівнем сформованих методологічних вмінь і потребують спеціальної підготовки, спрямованої на оволодіння основними методами пізнавально-пошукової діяльності. Головним напрямом в організації самостійної роботи студентів у вищому навчальному закладі є створення таких умов, які активізують самостійну навчально-пізнавальну, дослідницько-пошукову діяльність у межах навчального процесу в університеті, а також у позааудиторний час.

Тепер логічно розглянути сутність поняття «умова». У Великому тлумачному словнику сучасної української мови «умови» трактуються як «необхідні обставини, особливості реальної дійсності, які уможливають здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяють чомусь» [2, с. 1295]. У педагогіці «умова» – це сукупність зовнішніх обставин, у яких протікає навчальна діяльність, та обставин життєдіяльності її суб'єкта [9, с. 398]. Педагог В. Полонський розглядає умову як сукупність змінних природних, соціальних, зовнішніх і внутрішніх впливів на фізичний, моральний, психічний розвиток людини, її поведінку, виховання й навчання, формування особистості [8, с. 36]. Отже, у педагогічному аспекті сутність поняття «умова» полягає в сукупності причин, обставин, об'єктів, які впливають на розвиток, виховання й навчання особистості, що можуть прискорювати або сповільнювати процеси розвитку, виховання й навчання, а також впливати на їхню динаміку та кінцеві результати. Вивчення факторів, обґрунтування педагогічних умов ефективного формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки є одним із важливих завдань сучасної професійної освіти. Результати його розв'язання дозволять визначити провідні технологічні напрями, розробити методику ефективного формування здатностей студентів до самоосвітньої діяльності.

У педагогічних дослідженнях С. Гончаренка, В. Козакова, О. Пометун доведено, що компетентність є «діяльнісною характеристикою особистості». Зважаючи на це, можемо констатувати: структурно компетентність має відображати відповідну діяльність. Тобто структура самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки має певним чином відповідати складовим самоосвітньої діяльності.

Природно те, що для того, щоб знати механізми формування самоосвітньої компетентності, слід виявити основні взаємозв'язки та взаємодії компонентів функціональної структури навчально-пізнавальної діяль-

ності. У своїх працях І. Мося на основі аналізу психологічних теорій сформулювала таку структуру діяльності: потреба – мотив – об'єкт – мета – предмет – умови – засоби – склад – контроль – оцінка – продукт. Дослідниця підкреслює, що психологи слушно групують окремі компоненти на підструктури, що відображають логіку здійснення діяльності, зокрема такі: спонукальна (потреба, мотив, об'єкт, мета); інструментальна (умови, засоби, склад); контролююча (контроль, оцінка, продукт) [6, с. 9].

Потреба є джерелом активності, бо саме процес задоволення потреб є активним, цілеспрямованим процесом оволодіння формою діяльності. К. Платонов визначає потребу як «психічне явище відображення об'єктивної потреби організму в будь-чому, <...> будучи внутрішньою причиною активності особистості, вона частіше і виразніше від інших психічних явищ буває мотивом дій і діяльності» [7, с. 186]. Мотив (від лат. *moveo* – штовхаю) – це спонукальна причина дій і вчинків [9, с. 294]. Суттєвим елементом спонукальної підструктури діяльності є мета – уявний результат, програма дій студента. Зазначимо, що важливим при цьому є цілепокладання як процес постановки суб'єктом завдань своєї діяльності.

Важливо зазначити, що навчальне завдання – це комплекс вимог і умов, які ставляться перед учнем чи студентом і складають зміст предмета його самоосвітньої діяльності.

Наведені короткі характеристики потреби, мотиву та мети самоосвітньої діяльності дозволяють зробити висновок, що від їхньої сформованості та реалізації залежить активність особистості в самостійному оволодінні знаннями, а їх розвиток сприяє розвитку компетентності як інтегративної властивості особистості.

А тепер висвітлимо процес формування мотивації майбутнього викладача економіки до самоосвітньої діяльності. Так, І. Мося зазначає, що потреба студента (як нестача, необхідність) в самостійному оволодінні знаннями, зустрічаючись з об'єктом (навчальне завдання), «опредметнюється» ним і перетворюється в мотив самоосвітньої діяльності [6, с. 10].

Якщо мотив і мета збігаються, то мова ведеться про виникнення діяльності: за інших умов виникає дія – результат стимулювання. На нашу думку, це дуже важливе положення, адже формування компетентності має бути пов'язане, насамперед, із включенням студента у самоосвітню діяльність, де джерелом його активності є пізнавальна потреба, а не потреба-стимул. Проте ми підтримуємо думки про те, що на початкових етапах формування та розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки варто застосовувати педагогічне стимулювання як засіб їх залучення до самоосвітньої діяльності. Результатом самоосвітньої діяльності студента є не лише певні знання, уміння та навички, а й розвиток самостійності, відповідальності, наполегливості, критичності тощо.

Додамо, що самоконтроль, самооцінювання досягнутих результатів власної самоосвітньої діяльності супроводжується позитивними емоціями виконавця та сприяє подальшому розвитку мотивації майбутнього викладача економіки.

Таким чином, *забезпечення мотивації самоосвітньої діяльності студентів* ми визначаємо першою педагогічною умовою формування та розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки (з метою цілеспрямованого розвитку в них потреби в самоосвіті та самовдосконаленні).

Формування та розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки є складною проблемою, вирішення якої залежить від багатьох факторів, зокрема умінь застосовувати новітні інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ). ІКТ належать до інноваційних процесів, головне завдання яких – створити нове, що сприятиме підвищенню ефективності навчально-виховного процесу.

Говорячи про ІКТ, В. Шолохович [10, с. 97] визначає її як спосіб реалізації конкретного складного процесу шляхом поділу його на систему послідовних взаємозалежних процедур і операцій із метою досягнення високої ефективності. Проте для безпосереднього здійснення педагогом (майбутнім викладачем економіки) такого процесу необхідні вміння і навички, що дозволять йому знаходити інформацію, критично її оцінювати, вибирати необхідну інформацію, використовувати її, створювати нову та вміння обмінюватись нею.

Упровадження ІКТ у систему освіти пов'язане також зі створенням нових засобів навчання і збереження знань, до яких належать електронні підручники і мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви, глобальні та локальні освітні мережі; інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи.

Мультимедійні засоби навчання займають важливе місце в розвитку інформаційного суспільства. Мультимедійні засоби навчання, за С. Гончаренко, – це комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяють користувачеві спілкуватися з комп'ютером, використовуючи різноманітні середовища: графіку, гіпертексти, звук, анімацію, відео. Мультимедійні системи надають користувачеві персонального комп'ютера такі види інформації: текст, зображення, анімаційні картинки, аудіокоментарі, цифрове відео. Технології, які дозволяють за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну інформацією, називаються мультимедійними [3, с. 298].

Існують різноманітні способи застосування засобів ІКТ в навчальному процесі, які сприяють активізації навчально-пізнавальної та пошуково-дослідницької діяльності студентів [3; 10]:

- використання електронних лекторів, тренажерів, підручників, енциклопедій;
- розроблення ситуаційно-рольових та інтелектуальних ігор із використанням штучного інтелекту;
- забезпечення дистанційної форми навчання;
- проведення інтерактивних освітніх телеконференцій;

- побудова систем контролю й перевірки знань і умінь студентів (використання контрольноючих програм-тестів);
- створення й підтримка сайтів навчальних закладів;
- створення презентацій навчального матеріалу;
- здійснення проєктивної і дослідницької діяльності студентів тощо.

Спираючись на вищевикладене, ми виокремлюємо таку педагогічну умову формування та розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки – *застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі з метою активізації самоосвітньої діяльності студентів.*

У сучасній педагогіці усталеним є положення про те, що крім спадковості і виховання, значним чинником розвитку особистості є середовище. Для забезпечення сприятливих психолого-педагогічних умов впливу освітнього середовища на організацію самоосвіти майбутніх викладачів економіки ми пропонуємо створити відповідне освітнє креативно-рефлексивне середовище. Розглянемо, з яких компонентів воно складається.

Сьогодні актуальною є ідея популяризації створення креативного середовища. Креативне освітнє середовище – це багатовимірна індивідуалізована цілісність, призначена для створення умов, які б сприяли особистісному зростанню [5, с. 17]. Як зазначає Д. Чернилевський, провідною метою функціонування креативного освітнього середовища вищого закладу освіти є створення максимально сприятливих умов для самоактуалізації кожної особистості, підготовки культурних, моральних та висококваліфікованих фахівців, здатних самостійно та компетентно вирішувати завдання нового часу, швидко орієнтуватися в найскладніших ситуаціях; осіб, які б володіли творчим мисленням, активною життєвою позицією, навичками самоосвіти, самовиховання та самоаналізу [5].

На нашу думку, у креативному освітньому процесі домінуючою має бути діяльність студента, спрямована на самостійне розширення предметного ядра знань та на самостійну пошукову, дослідницько-пізнавальну діяльність, що є провідною у формуванні самоосвітньої компетентності.

Також звертаємо увагу на те, що останнім часом досить активно розглядається науковцями проблема створення рефлексивного освітнього середовища. Так, у дослідженні Т. Гури [4] узагальнюється трактування цього поняття як «системи умов розвитку особистості, що відкривають для неї можливість самодослідження та самокорекції соціально-психологічних та професійних ресурсів, основною функцією якої є сприяння виникненню потреби особистості у рефлексії – базового механізму саморозвитку».

Інтерес науковців до проблеми рефлексивного середовища є досить високим. Слід зазначити, що поняття «рефлексивне освітнє середовище», оцінка його значущості для підготовки сучасних фахівців є однією із центральних проблем психолого-педагогічних досліджень. У визначенні А. Бізясєвої та Г. Ермолаєвої рефлексивне освітнє середовище розуміється як система умов розвитку особистості, що дає їй можливість здійснювати самодослідження та самокорекцію соціально-психологічних та професійних ресурсів. Основною функцією такого середовища автори визначають «здатність виникнення у особистості потреби до рефлексії» [1]. І. Шумакова підкреслює, що і педагог, і студент виступають у межах рефлексивного середовища суб'єктами, які можуть винести із нього лише те, що їм необхідно, а отже, кожен із них має можливість змінювати освітнє середовище, вносити в нього те нове, що сформувався внаслідок рефлексії [11].

Проаналізувавши вищезазначені поняття, ми дійшли висновку, що найбільш продуктивним для формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки буде синтез складових рефлексивного та креативного освітнього середовища. Таким чином, ми спробували визначити сутність поняття «освітнє креативно-рефлексивне середовище» та дати його визначення.

Під освітнім креативно-рефлексивним середовищем ми розуміємо сукупність зовнішніх та внутрішніх педагогічних умов, у яких здійснюється активне формування культури діяльності, тобто виникає можливість вибору особистістю власних цілей, змісту та методів самоосвіти та саморозвитку, а також інноваційно-творчих форм організації самоосвітньої діяльності з використанням новітніх інформаційних технологій. У такому освітньому середовищі відбувається уявлення про себе як особистість та професіонала, що перебуває в постійних пошуках шляхів самовдосконалення. Це освітнє середовище повинно стати звичним, нормою для студентів. Майбутні викладачі економіки повинні навчитись створювати власну картину креативно-рефлексивного середовища, яке б спонукало їх до саморозвитку за межами навчального закладу, та використовувати його модель у подальшій професійно-педагогічній діяльності.

Таким чином, *створення освітнього креативно-рефлексивного середовища в навчальному процесі є умовою ефективного формування та розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки.*

За результатами теоретичного обґрунтування педагогічних умов, що забезпечують ефективне формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки, виокремлюємо такі умови: забезпечення мотивації самоосвітньої діяльності студентів; застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні з метою активізації самоосвітньої діяльності студентів; створення освітнього креативно-рефлексивного середовища в навчальному процесі.

Щоб забезпечити та реалізувати вказані педагогічні умови, треба спроектувати весь процес системно, у взаємозв'язках його складників, етапів, форм і методів, передбачити бажані результати, побудувати модель.

Перспективою подальшого наукового пошуку передбачаємо обґрунтування та розроблення моделі та методики реалізації педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів економіки.

Використана література:

1. Бизяева А. Рефлексивные процессы в сознании и деятельности учителя : дисс. ... канд. психол. наук / А. Бизяева. – Санкт-Петербург, 1993. – 238 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з. Дод., допов. на CD) / Уклад. і голов. ред. В. Бусел. – Київ : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене і виправлене. – Рівне : Волинські береги, 2011. – 522 с.
4. Гура Т. Рефлексивне середовище як чинник розвитку професійної компетентності практичних психологів у системі післядипломної освіти / Електронний ресурс. – URL : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf3/GuraTE.pdf
5. Морозов А. Креативная педагогика и психология: Учебное пособие / А. Морозов, Д. Чернилевский. – Москва : Академический Проект, 2004. – 216 с
6. Мося І. Розвиток самоосвітньої компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів у процесі загальноосвітньої підготовки. Методичні рекомендації. – Київ : Інститут ГІТО ПЛІН України, 2013. – 49 с.
7. Платонов К. Структура и развитие личности. – Москва : Наука, 1986. – 254 с.
8. Полонский В. Словарь по образованию и педагогике / В. Полонский. – Москва : Высш. шк. 2004. – 512 с.
9. Словарь-справочник по педагогике / авт.-сост. В. Мижериков; под общ ред. П. Пидкасистого. – Москва : Сфера, 2004. – 448 с.
10. Шолохович В. Дидактические основы информационных технологий обучения в образовательных учреждениях : дисс. ... доктора педагогических наук : 13.00.01. – Екатеринбург, 1995. – 364 с.
11. Шумакова И. Понятие «рефлексивная образовательная среда» в философии образования / Научные ведомости. Изд-во БелГУ – № 4 (44), 2008. – С. 64–74.

References:

1. Bizyaeva A. A. Refleksivnye processy v soznanii i deyatelnosti uchitelya: diss. ... kand. psihol. nauk / A. A. Bizyaeva. – Sankt-Peterburg, 1993. – 238 s.
2. Vely'ky'j tлумachny'j slovny'k suchasnoyi ukrayins'koyi movy' (z. Dod., dopov. na CD) / Uklad. i golov. red. V. T. Busel. – Kyiv: Irpin': VTF "Perun", 2009. – 1736 s.
3. Goncharenko S. U. Ukrayins'ky'j pedagogichny'j ency'klopedy'chny'j slovny'k. Vy'dannya druge, dopovnene i vy'pravlene – Rivne: Voly'ns'ki oberegy', 2011. – 52 s.
4. Gura T.Ye. Refleksy'vne seredovy'shhe yak chy'nny'k rozvy'tku profesijnoyi kompetentnosti prakty'chny'x psy'xologiv u sy'stemi pisl'yady'plomnoyi osvity' / elektronny'j resurs : rezhy'm dostupu: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp7/konf3/GuraTE.pdf
5. Morozov A. Kreativnaya pedagogika i psihologiya: Uchebnoe posobie / A. V. Morozov, D. V. Chernilevskij. – Moscow : Akademicheskij Proekt, 2004. – 216 s.
6. Mosya' I. A. Rozvy'tok samoosvitn'oyi kompetentnosti uchniv profesijno-texnichny'x navchal'ny'x zakladiv u procesi zagal'noosvitn'oyi pidgotovky'. Metody'chni rekomendaciyi. – Kyiv : Instytut GITO PLY'N Ukrayiny', 2013. – 49 s.
7. Platonov K. K. Struktura i razvitie lichnosti. – Moscow : Nauka, 1986. – 254 s.
8. Polonskij V. M. Slovar' po obrazovaniju i pedagogike / V. M. Polonskij. – Moscow : Vyssh. shk. 2004. – 512 s.
9. Slovar'-spravochnik po pedagogike / avt.-sost. V. A. Mizherikov; pod obshch red. P. I. Pidkassistogo. – Moscow : Sfera, 2004. – 448 s.
10. SHumakova I. A. Ponyatie «refleksivnaya obrazovatel'naya sreda» v filosofii obrazovaniya / Nauchnye vedomosti. Izd-vo BelGU – № 4 (44), 2008. – S. 64–74.

Кучерявая Е. В. Педагогические условия формирования и развития самообразовательной компетентности будущих преподавателей экономики

Настоящее профессионального образования связано с активным внедрением в педагогический процесс новой образовательной концепции – компетентностного подхода. Следует указать, что доминантной идеей компетентностного образования является подготовка всесторонне развитой личности средствами творчески действенного обучения. Несмотря на это, современные педагогические технологии должны быть направлены не только на формирование высоких уровней профессиональных знаний, умений и навыков выпускников университетов, но и на воспитание у них ответственности, инициативы, волевых качеств, способностей самостоятельно осваивать новые области знаний. В статье обоснованы педагогические условия, влияющие на эффективность формирования самообразовательной компетентности будущих преподавателей экономики. Определено их значение для осуществления будущей профессиональной деятельности и саморазвития преподавателей экономики.

Ключевые слова: профессиональное образование, будущие преподаватели экономики, самообразование, самообразовательная компетентность, педагогические условия, мотивация, самообразовательные умения, креативно-рефлексивная среда, активизация самообразовательной деятельности.

Kucheriava K. V. Pedagogical conditions of formation and development of self-educational competence of future lecturers of economics

Today vocational education is associated with active introduction in pedagogical process of new educational concept is competence approach. Worth pointing out that the dominant idea of competence-based education is the training of comprehensively developed personality by means of innovative learning technologies. Despite this, modern educational technology should be directed not only to the formation of high levels of professional knowledge and skills of University graduates, but also on instilling in them responsibility, initiative, strong-willed qualities, abilities to learn new domain knowledge. In the article the pedagogical conditions that influence the efficiency of formation of self-educational competence of future lecturers of economics. Determined by their importance for the implementation of future professional activity and self-development of lecturers of economics.

Key words: professional training, future lecturers of economics, self-education, self-educational competence, pedagogical conditions, motivation, self-taught skills, creative-reflective environment, activating self-education activities.